1

Europos LIETUVIS

Nr. 42 (2177) Londonas ir Vilnius, 1991 m. lapkričio 8 d. XLV

BALTIJOS ŠALIŲ KONFERENCIJA

Stokholme vyko Švedijos vyriausybės surengta konferencija, kurioje buvo svarstoma ekonominė Baltijos baseino šalių situacija ir ateities perspektyvos. Konferencijoje dalyvavo daugiau nei 200 Baltijos regiono valstybių ir privačių firmų atstovų, jų tarpe ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos delegatai. Kalbėdamas konferencijoje Švedijos valstybės sekretoriaus pavaduotojas Sohlman pasakė, kad ką tik savo nepriklausomybę atgavusių Pabaltijo valstybių ekonomika turėtų sparčiai atsigauti, jei tos valstybės ryžtingai imsis pertvarkyti savo ekonominę infrastruktūrą. Švedija numato investuoti lėšas į Pabaltijo valstybių mažas firmas, taip pat į viešbučių, benzino kolonėlių, kelių statybą bei ryšių sistemos modernizavimą.

Lietuvos ir Švedijos energetikos ministrai tarėsi dėl Švedijos specialistų dalyvavimo užtikrinant tolesnę saugią Ignalinos atominės elektrinės veiklą.

Panašią konferenciją Vokietijos ir Danijos vyriausybių iniciatyva numatoma surengti ateinančių metų pradžioje Kopenhagoje. Konferencijoje bus aptartos Baltijos regiono ekonominės ir politinės perspektyvos. Kaip pareiškė Danijos užsienio reikalų ministras U. Ellemann-Jensenn ir Vokietijos užsienio reikalų ministras H.D. Genscher, konferencija turėtų apsvarstyti ekonominės paramos Rytų ir Centro Europos šalims klausimus. Išsivysčiusios Baltijos regiono šalys ruošiasi suteikti paramą buvusių komunistinių Europos kraštų privačiai ekonomikai ir tokiu būdu paremti šių valstybių perėjimą prie rinkos.

VAT.R.

JTO DIENA

Spalio 24 d. visame pasaulyje minima kaip Jungtinių Tautų Organizacijos diena. Prieš 46 metus 1945 metų spalio 24 d. buvo priimtas Jungtinių Tautų Organizacijos statutas. Kalbėdamas ta proga Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Perez de Cuellar pasakė, kad mūsų dienų politinė situacija teikia daug vilčių taikiai ateičiai, tačiau pastaruoju metu išryškėjo nauji konfliktai, nauji įtampos židiniai — Balkanuose, Artimuosiuose Rytuose, Sovietų Sąjungoje, kurie sudaro rimtą pavojų taikai pasaulyje. Perez de Cuellar ragino visas tautas, ir ypač tas, kurios neseniai atgavo laisvę, rūpintis visos žmonijos šviesesne ateitimi ir taika pasaulyje.

VAT.R.

LIETUVOS PAŠTO ŽENKLAI

Lietuva, Latvija ir Estija po 50 metų pertraukos vėl išleido savus pašto ženklus ir dabar juos demonstravo tradicinėje tarptautinėje pašto ženklų parodoje Kölne, Vokietijoje.

Vienos iš stambiausių šioje srityje parodos stenduose savo pašto ženklus rodė 130 dalyvių iš viso pasaulio kraštų.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos taryba Kaune, Lietuvai ką tik įstojus į Jungtines Tautas, 1991 m. rugsėjo 7 diena.

PASKIRTA PREMIJA

Pasaulio lietuvių centre Lemonte įvyko Akademinio skautų sąjūdžio metinė šventė. Ten buvo iškilmingai pranešta, kad Vydūno fondo 1991 m. žymuo ir 5000 JAV dolerių dovana yra paskirta Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui. Gerbiamas laureatas sutiko ją priimti. Anksčiau žymenys buvo skiriami iškiliems išeivijos lietuviams. Jų įteikta jau trylika. Keturioliktasis dabar atiteko Lietuvai. Žymuo ir dovana Vytautui Landsbergiui bus netrukus įteikta Vilniuje.

V.P. Mikūnas

G. VAGNORIAUS VIZITAS JAPONIJOJE

Su oficialiu vizitu Japonijoje viešėjęs Lietuvos ministras pirmininkas G. Vagnorius susitiko su Japonijos ministru pirmininku Tosikiu Kaifu ir paragino Japoniją kooperuotis su Lietuva ekonomikos srityje. T. Kaifu pažadėjo, kad Japonija suteiks Lietuvai ekonominę ir techninę pagalbą pagal 24-ių grupės (į kurią įeina 12 EEB šalių ir 12 kitų turtingų valstybių, tarp jų ir Japonija) planą, kuris bus netrukus svarstomas.

Iš Japonijos G. Vagnorius nuvyko į Seulą, kur susitiko su Pietų Korėjos prezidentu Ro De U.

ELTA

LIETUVA TAPS „EUTELSAT" NARE

Lietuvos ryšių ministras K. Birulis spalio 14 d. Europos palydovinio telefono ryšio organizacijai „Eutelsat" įteikė prašymą dėl Lietuvos priėmimo į šią organizaciją. „Džiaugiuosi, kad Lietuva taps mūsų organizacijos nare," — šį įvykį komentuodamas pasakė „Eutelsat" generalinis direktorius Grenier. Jis taip pat pažymėjo, kad „Eutelsat" sistema prisideda prie Europos žemyno kultūrinio integravimo. Šiuo metu organizacija naudojasi šešiais ryšių palydovais. Lapkričio mėnesį į orbitą numatoma išvesti septintąjį palydovą. Tapusi 29-ąja „Eutelsat" nare, Lietuva galės naudotis palydovine telefono ryšio ir televizijos sistema. Beje, pirmosios televizijos programos iš Vilniaus į Vakarų Europą per šios organizacijos palydovus jau buvo transliuojamos praėjusį mėnesį.

UNESCO ASAMBLĖJA

Paryžiuje vyksta 26-oji generalinė UNESCO asamblėja. Kalbėdamas asamblėjos sesijoje UNESCO generalinis direktorius Zaragoza pareiškė, kad pirmą kartą pasaulinės švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos susirinkimas vyksta tokiu palankiu ir viltį teikiančiu metu. Besibaigiantis dvidešimtasis šimtmetis parodė, kad neįmanoma sukurti demokratinės santvarkos, jei ji nėra grindžiama moralinėmis nuostatomis. „Tokia amorali demokratija — arba utopija, arba farsas, galų gale pasmerktas žlugti," — pasakė Zaragoza.

Generalinėje UNESCO asamblėjoje dalyvauja daugiau nei 2000 delegatų iš 163 šalių, tarp jų ir ką tik į šią organizaciją įstojusių Pabaltijo valstybių atstovai. Be to, į asamblėją stebėtojus yra atsiuntę valstybės, kurios nėra UNESCO narės, — JAV, Didžioji Britanija, Singapūras, Lichtenšteinas, Apaštalų Sostas. JAV, dalyvavusios UNESCO įkūrime, išstojo iš jos 1985 metais, protestuodamos prieš šios organizacijos supolitiškėjimą ir joje įsivyravusias antiamerikietiškas nuotaikas. Didžioji Britanija dėl tos pačios priežasties iš UNESCO išstojo 1986 metais. Prancūzijos prezidentas F. Mitterand, oficialiai apsilankęs UNESCO generalinėje asamblėjoje, pakvietė JAV ir Didžiąją Britaniją atnaujinti jų narystę, nes pasaulinė padėtis yra labai pasikeitusi ir ideologinė konfrontacija UNESCO nebeegzistuoja.

VAT.R.

Kiek pensininkų?

Statistikos duomenimis, kas penktas Lietuvos gyventojas — pensininkas. Vilniuje įvykusiame susirinkime įkurta pensininkų sąjunga „Bočiai". Pirmininku išrinktas J. Baltakis.

Nauji ambasadoriai

Lietuvoje lankėsi Airijos užsienio reikalų ministras J. Collins. Jis Lietuvos AT pirmininko pavaduotojui K. Motiekai pristatė Airijos ambasadorių Lenkijoje R. O'Brien, kuris numatomas akredituoti Lietuvoje.

Spalio 2 dieną Danijos Karalystės ambasadorius Lietuvos Respublikoje P.D. Nylsan įteikė kredencinius raštus Lietuvos AT pirmininkui Vytautui Landsbergiui.

Pasaulinėje pašto sąjungoje.

Atstatyta Lietuvos narystė dviejose tarptautinėse ryšių organizacijose: Pasaulinėje pašto sąjungoje ir Tarptautinėje elektros ryšių sąjungoje. Atitinkamos deklaracijos buvo pasirašytos Šveicarijoje — spalio 10 d. Ženevoje bei spalio 11 dieną Berne.

Telefonu per Oslą

Nuo spalio 10 d. Lietuva gali kalbėtis telefonu su visu pasauliu per Oslo tarptautinę tlefono stotį. Tuo būdu Norvegijos sostinė pakeitė ligšiolinį ryšį per Maskvą.

LIETUVOJE

Kaip adresuoti laiškus?

Nuo spalio 1 d. Lietuvoje įsigaliojo pasaulyje taikoma laiškų adresavimo tvarka: nurodomas gavėjas (vardas, pavardė), po to — jo adresas (gatvė, vietovė), taip pat nurodomas ir siuntėjas.

Kaip anksčiau buvo minėta, pasikeitė ir Lietuvos paštų indeksai: nebereikia rašyti pirmųjų dviejų skaičių. Tad rašant iš užsienio patariama rašyti tokiu būdu:

Gerb. p. Algiui Januliui,
Alyvų g. 3,
Kivyliai,
5462 Akmenės rajonas,
LITHUANIA.

Pasirūpins tremtinių sugrįžimu

AT Prezidiumas įpareigojo Lietuvos vyriausybę iki 1991 m. lapkričio 1 dienos paruošti politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą ir aprūpinimo programą.

Kaip atgauti turtą Lietuvoje?

Lietuvos advokatūros prezidiumo nutarimu įsteigta advokatų kontora, kurioje bus teikiama teisinė pagalba visais turto paveldėjimo klausimais. Į kontorą gali kreiptis ir užsieniečiai, paveldintys turtą Lietuvoje. Advokatų kontoros adresas: Šventaragio 4, Vilnius.

Lėktuvu iš Kopenhagos

Lietuvoje viešėjo Danijos aviakompanijos „Sterling" prezidentas E. Lundt su palydovais, kurie tarėsi dėl oro transporto tarp Danijos ir Lietuvos. Susitarta, kad nuo gruodžio mėnesio bus atidaryta avialinija Vilnius-Kopenhaga. Ruošiama tarpvyriausybinė sutartis dėl krovinių vežimo oru.

Garbės daktaratai lietuviams

Latvijos universitetas garbės daktarų vardus suteikė Vilniaus universiteto profesoriams, akademikams Vytautui Mažiuliui ir Zigmui Zinkevičiui. Iškilmėse pastarasis padėkos žodį tarė latviškai.

Pasaulio baltistų asociacija

Spalio 2-4 dienomis Vilniuje vyko Tarptautinis baltistų kongresas, į kurį susirinko šios srities specialistai iš įvairiausių pasaulio kampelių. Daugelis jų mokėjo lietuvių arba latvių kalbas. Išklausyta daugiau nei šimtas pranešimų. Baltų kalbų tyrimams koordinuoti įkurta Pasaulio baltistų asociacija. Jos būstinė bus Vilniuje. Pirmininku išrinktas lietuvių filologas A. Vanagas, vicepirmininkais — latvė A. Blikena, vokietis R. Ekertas ir lietuvis A. Rosinas.

Prekyba su užsieniu

Statistikos departamento duomenimis, Lietuvos ekonominių ryšių apyvarta su Vakarų šalimis šių metų pirmajame pusmetyje siekė 549 milijonus rublių. Eksportuota prekių už 192 milijonus rublių, importas sudarė 356 milijonus rublių.

Eksporto didžiausį lyginamąjį svorį — 46 procentus — sudarė kuras, mineralinės žaliavos ir metalų gaminiai. Didžiausią dalį eksportuota į Vokietiją — 22 procentus, į Belgiją — 20 proc., į Lenkiją — 9 proc., ir t.t.

IŠIMTIS AR PRIVILEGIJA?

LR AT nutarime Nr. I-789 pasakyta, kad LR pilietybė išimties tvarka gali būti suteikiama asmenims, turintiems nuopelnų LR, aktyviai prisidedantiems prie jos ekonominės ir socialinės pažangos. Tai reiškia, jog minėti asmenys, tapę LR piliečiais, išsaugo ligi tol turėtą pilietybę.

— Ar nesuskaldysime išeivijos į dvi stovyklas, — klausė manęs, kai prašiau papasakoti apie žmones, kuriems pritaikyta ši išimtis, — gavusius LR pilietybę ir negavusius? Iš tiesų nėra paprasta kalbėti apie žmogaus vertingumą, jo nuopelnus, juo labiau — spręsti, ar pakanka tų nuopelnų suteikti pilietybę išimties tvarka. Pretenduojantys vėlgi labai skirtingai mąsto apie save. Vienas, ilgus metus dirbęs Lietuvos labui, nesiryžta parašyti pareiškimo. Kitas, pasisukiojęs keletą mėnesių, mano turįs tokią teisę, ypač, jeigu palaiko kuris įtakingas deputatas. Išvengti subjektyvumo vertinant sunku, kadangi kriterijai abstraktūs ir neaiškūs. Gal todėl tarp išimties tvarka LR pilietybę gavusių nemažai jaunų žmonių, kurių pavardės beveik nieko nesako netgi daugumai AT deputatų. Suprasdama, kad nėra etiška viešai nagrinėti žmogaus nuopelnus, mėginau nors truputį sužinoti apie šiuos, sakyčiau, Garbės piliečius. Deja, norinčių komentuoti neradau. Matyt, ir AT jau pasiekė atgarsiai kalbų, jog daug kam be pagrindo atsakoma neigiamai, o kai kam suteikiama už nežinia kokius nuopelnus.

— Nebuvo atvejo, kad nesuteiktume pilietybės, ar balsai būtų pasidalinę, — sakė Pilietybės komisijos pirmininkas Kazimieras Motieka, — aš siekiu, kad visų prašymai būtų patenkinti. Pamenu, kažkas skubiai prašė pilietybės, kad galėtų sumokėti už viešbutį rubliais. Tada mes, žinoma, susilaikėme.

Gal ne visai teisingai supratau, nes vartydama dokumentus aptikau vos ne 100 prašymų, iš kurių 28 sulaukė teigiamo atsakymo. Nekrito į akį nė viena pavardė visiems žinomo žmogaus, kuriam būtų atsakyta neigiamai. Bet patyriau, kokie įvairūs likimai ir norai. Antai iš Irako atvykęs Vita Issa, šiuo metu gyvenantis Maskvoje, prašo politinio prieglobsčio. Daug TSRS piliečių neketina keisti gyvenamosios vietos, bet sutinka turimą pilietybę keisti į Lietuvos. Vietnamietis Nguen Kong Bon antrą dešimtį metų gyvena Klaipėdoje be pilietybės. Dabr panoro tapti LR piliečiu. Žydų kilmės Zinaida M. su turistine grupe atvyko į Vilnių ir paprašė leidimo likti, nes nepatinka Izraelyje, tačiau Izraelio pilietybės prarasti nenori. Daug vietinių kitataučių siekia išsaugoti TSRS pilietybę ir tapti LR piliečiais, kad galėtų dalyvauti privatizacijoje.

— Kiek telefono skambučių, — sako AT juridinio skyriaus vedėjo pavaduotojas, komisijos narys Vytautas Sinkevičius, — kiekvienam aiškinu Įstatymą, išimties taikymo sąlygas. Kartais po to komisija gauna skundus, kad trukdau įsigyti antrąją pilietybę. Gal čia yra kalbų apie neobjektyvumą pradžia? Gavusi pareiškimą, pilietybės komisija kaupia ir nagrinėja medžiagą. Labai dažnai po to, kai pasiūlome kreiptis į juridinį skyrių dėl papildomos informacijos, žmogus nutaria palaukti, dar pamąstyti. Užsienio, Vidaus reikalų ministerijos pateikia savo išvadas, prašome, kad nuomonę pasakytų tos šalies kompetentingos organizacijos. Išnagrinėjusi medžiagą, komisija pateikia pasiūlymus AT Prezidiumui, kuris priima sprendimą.

— Apytikriai du tūkstančiai žmonių prieš karą gavo Lietuvos užsienio pasus. Ar to pakanka gauti LR pilietybę išimties tvarka? Manau, pakanka. — sako Kazimieras Motieka, — Konsultuojamės su ponu S. Lozoraičiu, laukiame jo išvadų.

Akivaizdu, jog dviguba pilietybė — problemiškas dalykas ir teisiniu, ir procedūros, ir etikos požiūriu. Deputatų nuomonės skyla į dvi grupes: už ir prieš. AT pirmininko pavaduotojas Česlovas Stankevičius nedvejodamas tikino, kad dvigubos pilietybės reikėtų vengti, kad tarptautinė teisė orientuojasi į viengubą, antraip gali kilti nemažai problemų, susijusių su pareigomis bei teisėmis. Iš tiesų, įsivaizduokite, kad šalys, kurių piliečiais esate, susikivirčijo ir pradėjo kariauti, o kaip elgtis, jeigu abi reikalauja atlikti karo prievolę? Paprastai dvigubos pilietybės galimybės ir niuansai aptariami dvišalėse sutartyse. Lietuva tokių nėra sudariusi. Daug būta bandymų to išvengti. Tai 1930 m., 1946 m. Hagos konvencijos, tam tikrų regionų valstybės, pavyzdžiui, Arabų lygos, yra pasirašę susitarimus prieš dvigubą pilietybę. Tokią nuostatą fiksavo ir prieškario Lietuvos konstitucijos. Nors, 1938 m. konstitucijoje buvo numatyta, kad piliečiu gali tapti „asmuo, nusipelnęs Lietuvos valstybei". Teisinės sistemos komisijos narys, deputatas Egidijus Jarašiūnas pastebėjo, kad šiais principais dažniausiai vadovaujasi mažos valstybės. Didžiųjų interesai ir dalyvavimas pasauliniame kontekste yra kitoks.

— Iš karto po Nepriklausomybės paskelbimo išimties taikymo procedūra buvo paprastesnė. Juk yra laikas, kai ir menkas darbas reikšmingas, o kuo toliau — tuo griežtesni reikalavimai. Nemanau, kad dėl to, jog kam nors bus atsakyta, galėtų kilti rimtesnių problemų, kai kalbame apie išimtį ir tam tikrą reikšmingumą Lietuvos valstybei. — Kalbėjo E. Jarašiūnas. — Problemos aktualėjimas gali būti susijęs su privatizacijos procesu.

Įdomi pasirodė pastaroji mintis. Šių žmonių teisės tokios pat kaip ir visų mūsų. Jie dalyvaus privatizacijoje, galės įsigyti butus, žemės ir t.t. Suprantama, kodėl peršasi abejonė, ar nesukaups didesnės dalies Lietuvos turtų šie, savo arba tėvų valiuta disponuojantys piliečiai. Tarkim, sumanys kuris nupirkti dešimt butų ar namų ir nuomoti benamiams. Bet nevalia pamiršti, kad tvirti pinigai pateks arba į biudžetą, arba kitiems žmonėms, kurie vėl galės juos panaudoti savaip. Be abejo, galimi įvairūs variantai. Kai kam atrodo, kad atveriant kelius svetur gyvenantiems lietuviams, privatizacijos metu gali paaštrėti Vilniaus bei Klaipėdos krašto problemos.

— Nenorėčiau pilietybės grąžinimo sieti su turto grąžinimu, — kalbėjo Kazimieras Motieka, — taikydami šį įstatymą prie kitų, pažeisime elementariausias išeivijos teises.

Panašią poziciją dėstė ir deputatas Virginijus Pikturna:

— Ne taip svarbu, kas bus turto savininkas. Svarbu, kad biznis būtų pelningas, valstybė gautų pajamų. Diskusijos vertų momentų matau kitur. Apsisprendimui dėl LR pilietybės tam tikrą spaudimą daro Pirminės privatizacijos įstatymas, kadangi investicinį čekį gaus tik LR piliečiai. Verta buvo palaukti lapkričio 3 d., kai baigiasi apsisprendimo terminas. Tada ir dvigubos pilietybės problema nebūtų tapusi tokia aktuali. Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas ponas Bieliauskas minėjo, kad nereikėjo skubėti griežtai įtvirtinti viengubos pilietybės nuostatą ir kaip pavyzdį pateikė Šveicariją, kur toleruojamos kelios.

Na, o tokią nuostatą įtvirtinus, reikėtų griežtai laikytis procedūros, kad nebūtų taikant išimtį kitų išimčių, kurias ne kartą girdėjau vadinant privilegija.

Už nuopelnus Lietuvai pilietybę išimties keliu gavo: Rimas Čiplinskas, gim. 1969, Kanada; Snieguolė Genovaitė-Zalatorė, gim. 1963, JAV; Edvardas Tuskenis, gim. 1964, JAV; Dalia Navickaitė, gim. 1970, JAV; Dalia Teresė Venckus (Venckutė), gim. 1968, JAV; Romas Bričkus, gim. 1933, JAV; J.R. Jurašas ir A.M. Jurašienė-Sluckaitė; Arvydas Petras Žygas, gim. 1958, JAV; Rita Dapkutė, gim. 1961, JAV; Aidas Palubinskas, gim. 1970, JAV; Oktavio Machado Neto, gim. 1962, Brazilija; Julius Juodelė, gim. 1959, JAV; Romas Buivydas, gim. 1963, JAV; Loreta Stanulytė, gim. 1968, Kanada; Virginijus Krapauskas, gim. 1950, JAV; Jadvyga Kuncaitis, gim. 1917, JAV; Vytautas Dudėnas, gim. 1937, JAV; Bernardas Brazdžionis, gim. 1907, JAV; Aldona Brazdžionienė, gim. 1912, JAV; Juozas Kojelis, gim. 1940, JAV; Elena Bradūnaitė-Aglinskienė, gim. 1948, JAV; Karla Gruodytė, gim. 1965, Kanada; Darius Čuplinskas, gim. 1965, Kanada.

„Forumas", Nr. 12, 1991

P.S. Redakcijos žiniomis, dabar yra jau 64 Garbės piliečiai.

EUROPOS JAUNIMO PARLAMENTAS

Europos jaunimo parlamentas įkurtas jaunimo ir suaugusiųjų iniciatyva Europos parlamento pavyzdžiu. Jo sesijose dalyvauja daugiau nei 200 merginų ir vaikinų, išrinktų visose Europos ekonominės bendrijos šalyse, kurioms jie atstovauja tartum ambasadoriai.

Jaunimo parlamento būstinė yra Fontenbleau, netoli Paryžiaus, bet jo sesijos vyksta paeiliui įvairiuose bendruomenės kraštuose. Kita sesija yra numatyta Frankfurte, vėliau — Barselonoje ir Didžiojoje Britanijoje. Parlamente svarstomos temos atitinka Europos bendrijos komisijų darbų tematiką, nagrinėjami tuo momentu aktualiausi klausimai. Jaunimo parlamento rezoliucijos perduodamos susipažinti Europos parlamento nariams.

Jaunimo parlamentas suteikia galimybę jaunesniems kaip 18 metų moksleiviams be suaugusiųjų ir mokytojų aptarti tai, kas vyksta Europos gyvenime, laisvai išreikšti savo nuomonę įvairiausiais klausimais, pasiūlyti problemų sprendimus.

VAT.R.

DBLS tarybos suvažiavimas

Spalio 26 d. DBLS tarybos suvažiavimas buvo istorinis, nes jis vyko po nepriklausomos Lietuvos vėliava. Į jį suvažiavo DBLS tarybos, DBLS centro valdybos ir tarybai priklausančių organizacijų nariai. Jame taip pat dalyvavo iš kitų skyrių atvykę svečiai ir Wolverhamptone gyvenantys lietuviai. Suvažiavimas vyko ukrainiečių klube Wolverhamptone. Jį atidarė DBLS tarybos pirmininkas Kastytis Baublys, kuris pakvietė ukrainiečių bendruomenės pirmininką pasveikinti suvažiavusiuosius. Suvažiavimą raštu sveikino kun. dr. S. Matulis MIC ir P.B. Varkala.

Praeito suvažiavimo protokolas priimtas be jo skaitymo. S. Kasparui pasiūlius, DBLS tarybos statuto pakeitimai buvo atidėti kitam suvažiavimui.

LSS Europos rajono vadas s. J. Alkis kalbėjo apie skautų veiklą. Jis priminė, kad 1993 m. įvyks bendra jubiliejinė skautų stovykla Lietuvoje.

DBLJS pirmininkas Paulius Markevičius energingai papasakojo apie jaunimo sąjungos veiklą ir apie Pietų Amerikoje įvyksiantį VII-jį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, į kurį vyksta ir šios šalies jaunimo atstovai. Jis kalbėjo angliškai.

Apie DBLS veiklą kalbėjo jos pirmininkas Eimutis Šova. Jis džiaugėsi, kad Sąjunga savo veikla visada rėmė nepriklausomos Lietuvos idėją. Lietuvai tapus nepriklausoma, DBLS ir LNB turės prisitaikyti prie naujų reikalavimų, neprarasdama pirmavimo šio krašto lietuvių veikloje. Jis priminė, kad Lietuvių namuose Londone veikia Lietuvos Respublikos informacijos biuras, kurio išlaikymas paremtas Paramos Lietuvai Fondo (ALF) finansais, ir prašė visų šį fondą remti gausiomis aukomis. Jis taip pat kvietė D. Britanijoje gyvenančius lietuviškos kilmės jaunuolius, sulaukusius 18 metų amžiaus, stoti į DBLS skyrius, jungtis į valdybos darbą ir DBLS metinių suvažiavimų metu kandidatuoti į DBLS centro valdybą.

S. Kasparas, DBLS vicepirmininkas, aptarė paskutiniuosius įvykius Sovietų Sąjungoje ir jų pasekmes. Po rugpjūčio 19 d. pučo įvykiai vystėsi audros vėjo greitumu. Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma. Ji buvo pripažinta ir tapo Helsinkio pasitarimo ir Jungtinių Tautų Organizacijos nare. Lietuvos pasiuntinybės buvo atidarytos užsienyje. Mūsų ankstesnieji politiniai tikslai pasikeitė. Dabar mūsų pareiga ir tikslas yra remti demokratiškai išrinktą Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą ir Vyriausybę. Mes turime išlaikyti stiprias organizacijas užsienyje ir glaudžiai bendradarbiauti su Lietuvoje esančiomis organizacijomis.

„Europos Lietuvio" redaktorius Vl. Dargis kalbėjo apie savaitraščio reikalingumą ir jo uždavinius naujose politinėse bei kultūrinėse sąlygose. Iki šiol „EL" buvo šio krašto lietuvius jungianti jėga: informavo apie įvykius pasaulyje, liūdėjo mirusių artimųjų ir džiaugėsi skaitytojų gerbūviu, skatino ir būrė kovai už Lietuvos nepriklausomybę. Tai buvo vakar. Šiandien turime atkreipti dėmesį į save, į savo rūpesčius. Mažėjantis skaitytojų skaičius verčia svarstyti „EL" ateitį. Reikia skubiai grįžti į Lietuvą ir tęsti sausio mėnesį pradėtą leidybos darbą Vilniuje. Jeigu „EL" priims ir skaitys Lietuvoje, tai jo ateitis bent dešimčiai metų bus garantuota. Todėl jis kvietė susirinkusius šį žygį remti ir padėti.

S. Kasparas šį pranešimą papildė faktais. Iš jų buvo aišku, kad „EL" leidybą reikia nutraukti arba ieškoti būdų kaip sumažinti išlaidas. Nuo lapkričio 1 d. „EL" bus leidžiamas naujai dviems metams sudaryta sutartimi. Kaip ir iki šiol, „EL" bus redaguojamas ir spausdinamas Londone ir išsiuntinėjamas skaitytojams. Nepasikeis jo išvaizda ar formatas. Londone suredaguoti „EL" puslapiai bus elektroniniu būdu perduoti Lietuvoje esančiai spaustuvei, kuri, atspausdinusi, „EL" platins Lietuvoje. Jis taip pat pranešė, kad nuo sausio mėnesio pakeliama „Europos Lietuvio" prenumerata: vietiniams 3 sv., o užsieniui 5 sv. Jis prašė, kad naują prenumeratą siųstu visi, ir atsiprašė, kad taip turėjo padaryti, nes be šio pakėlimo nebegalima išsiversti.

Lietuvių namų bendrovės direktorių valdybos pirmininkas Klemensas Tamošiūnas kalbėjo apie Lietuvių namus Londone, kuriems dabar reikia išorės ir vidaus remonto. Buvo manoma, kad remonto darbus atliks iš Lietuvos atvykę amatininkai, bet dėl teisininkų reikalavimo to buvo atsisakyta. Vidaus remonto darbai jau vyksta. Šiuo metu Lietuvių namuose gyvena daug lietuvių iš Lietuvos.

Lietuvių sodybos naujasis vedėjas Vaidotas Banaitis dirba sėkmingai. Tačiau ir Sodyboje esančius pastatus reikia remontuoti iš vidaus ir išorės. Pasitaikė proga nupirkti seniau Sodybai priklausantį malūną. Jis kainuotų 15000 sv. be advokatų mokesčių. K. Tamošiūnas taip pat pasiūlė įsteigti fondą remti atvažiuojantiems iš Lietuvos čia studijuoti aukštosiose mokyklose.

Rūta Popikienė prašė ją paremti, ruošiant lietuviškų dirbinių ekspozicijas. Paaiškėjo, kad jos rašytas prašymas centro valdybos nepasiekė.

Vl. Dargis paaiškino „EL" pranešimą dėl pilietybės, kuriame skelbiama, kad Didžiojoje Britanijoje gyvenantys lietuviai, kurie iki šiol nėra priėmę D. Britanijos pilietybės ir nori, kad jiems būtų suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė, skubiai atsilieptų. Jis užtikrino, kad atsiliepusiųjų prašymai bus faksu pasiųsti AT juridiniam skyriui Vilniuje.

Po pranešimų vyko diskusijos ir pasisakymai. Daugiausia buvo kalbama apie pilietybės reikalus. Gaila, kad niekas negalėjo tiksliai paaiškinti pilietybės įstatymo. Kiti norėjo žinoti, ar užsienyje išduoti Lietuvos užsienio pasai apsaugoja savininko pilietybę, nors jis negyvena Lietuvoje. Taip pat norėjo žinoti, kur išduodamos įvažiavimo į Lietuvą vizos. S. Kasparas manė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė per savo informacijos biurus turėtų labiau informuoti užsienyje gyvenančius lietuvius. Dėl fondų buvo pasisakyta, kad daugiau jų nereikia. V. Kelmistraitis norėjo, kad įvairių fondų valdybos ne tik skelbtų, iš kur pinigai gauti, bet ir kam jie išleidžiami. Svarstant

(Nukelta į 4 psl.)

REMKIME SAVO JAUNIMĄ

Į VII-jį PLJ kongresą vyksta šie DBLJS išrinkti atstovai:

ZITA ŽILINSKAITĖ

Zita Žilinskaitė yra DBLJS-gos valdybos narė ir eina iždininkės pareigas. Ji kalba lietuviškai, yra „Lietuvos" tautinių šokių grupės šokėja ir ilgametė skautė. Zita yra aktyvi lietuvių bendruomenėje: ji dalyvauja demonstracijose, mitinguose, susirinkimuose. Kai Londone lankėsi AT pirmininkas V. Landsbergis su žmona, Zita juos pasitiko ir palydėjo pokalbiui su M. Thatcher. Zita studijuoja architektūrą.

ANNA-DANUTĖ DOBROVOLSKAITĖ

Anna-Danutė Dobrovolskaitė šiuo metu mokosi Vasario 16 gimnazijoje. Ji kalba lietuviškai. Anne yra skautė ir priklauso DBLJS-gai.

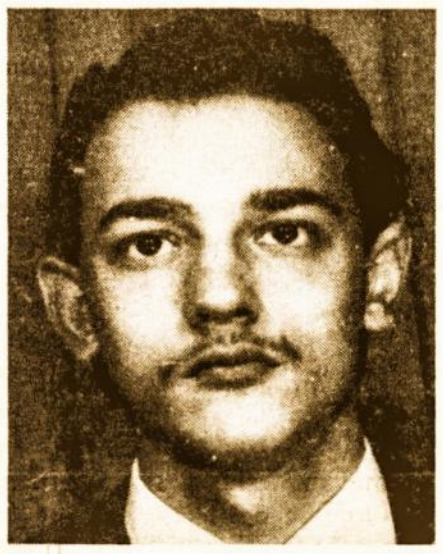

ALGIS GASPERAS

Algis Gasperas yra skautas, DBLJS-gos narys, kalba lietuviškai. Šiuo metu baigia vidurinius mokslus, ruošiasi studijuoti kompiuterinius mokslus.

PAUL MARKEVIČIUS

Paul Markevičius yra DBLJS-gos pirmininkas, ilgametis „Lietuvos" šokių grupės šokėjas, skautas vytis. Priklausė politinės veiklos komisijai. Yra baigęs aukštuosius mokslus ir šiuo metu dirba leidykloje.

MARK POUNTNEY

Mark Pountney yra Škotijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas. Yra muzikalus, 1990 m. akordeonu grojo „Lietuvos" šokių grupei, kuri tuo metu koncertavo Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje. Yra DBLJS narys.

Reikia priminti, kad VII PLJK stovykloje bus minimos dvi labai svarbios sukaktys: 25 metų nuo pirmojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ir 20 metų nuo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos įsteigimo.

VII PLJ Kongreso rengimo komitetas, Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus Lietuvių Jaunimo Sąjungos ir visi Pietų Amerikos lietuviai laukia Jūsų apsilankymo VII pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese.

VII PLJK talkos komiteto atstovas Anglijoje:

Vincent O'Brien, 66 James Lane, Leyton, London, E106 H1, England. Tel.: 081-5396749.

Rengėjai

GRAŽI DOVANA KIEKVIENAM!

„Europos Lietuvio" 1992 m. sieninis kasdien nuplėšiamas kalendorius yra graži dovana bet kur gyvenančiam lietuviui.

Prie kartoninės plokštės prisegtuose 345 lapeliuose prirašyti tūkstančiai lietuviškų žodžių apie mokslą, literatūrą, lituanistiką ir šiaip įdomumus sudaro malonų pasiskaitymą.

Ryškiais skaičiais sužymėtos dienos yra aiškios jaunam ir neklaidingos senesniam. Nepamirštos lietuviškos tautinės ir religinės šventės ir šventųjų bei tautiniai vardai.

Užsisakykite kalendorių dabar, kad galėtume jį Jums pasiųsti laiku, prieš Kalėdas.

Sieninio kalendoriaus kaina £7.50 su persiuntimu. Nidos Knygų Klubo nariaims ir „Europos Lietuvio" skaitytojams papigintai — £6.50. Užsisakyti galima: „EL" Administracija, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

1992 m. sieninį kalendorių redagavo Natalija Gedvilaitė, atspausdintas Vilniuje.

NEKROLOGAI

A.A. BIRUTĖ VALTERIENĖ

Spalio 28 dieną Hereforde, Vidurinėje Anglijoje, po ilgos ir sunkios ligos mirė Birutė Babrauskaitė-Valterienė, dantų gydytoja, dainininkė, visuomenininkė.

Gimusi 1916 m. kovo 29 dieną, Birutė Joana Babrauskaitė 1933 m. baigė Rokiškio valstybinę gimnaziją ir 1937 m. — VDU medicinos fakulteto odontologijos skyrių. Iki 1944 m. dirbo dantų gydytojos darbą Lietuvoje, o iki 1948 m.— Vokietijoje.

1947 m. lankė dainavimo studiją prie Pabaltijo universiteto ir 1962 m. — Isabel Bailie studiją Londone. Dainavo lietuvių ir kitataučių renginiuose D. Britanijoje. Dalyvavo tarptautiniuose dainų festivaliuose ir, kaip mecosopranas, laimėjo kelias premijas. Įrašė lietuvių tautines dainas ir operų arijas plokštelėje. 1964 m. keliavo po JAV ir Kanadą, kur keliose vietose dainavo lietuvių renginiuose bei giedojo bažnyčiose.

Mokydamasi gimnazijoje priklausė ateitininkų ir skautų organizacijoms, studijuodama — medikų draugijai. Baigusi studijas priklausė gydytojų Gajos korporacijai. Anglijoje priklausė Lietuvių ateitininkų draugovei, skautų organizacijai ir dalyvavo DBLS veikloje.

Ištekėjusi už studijų kolegos, medicinos gydytojo Kazimiero Valterio, išaugino gražią lietuvišką šeimą. Tad jai atsiskyrus su šiuo pasauliu, velionės liūdi: jos vyras dr. Kazimieras Valteris, sūnus Rimantas (dantų gydytojas), sūnus Ramūnas (gyvena JAV, chemijos inžinierius), duktė Gajutė O'Brien, žymi lietuvių skaučių veikėja bei Londono lietuvių Maironio mokyklos vadovė; jos vyras Vincentas O'Brien, skautas, nuoširdus lietuvių tautos draugas; vaikaičiai ir jauniausioji dukrelė Audrilė, taip pat veikli skautė.

A.A. Birutė Valterienė palaidota lapkričio 1 dieną Hereforde. Drauge su giminėmis jos liūdi nesuskaitomi draugai išeivijoje ir Tėvynėje.

J. Vilčinskas

IN MEMORIAM ELENAI GAPUTYTEI (1991.X.4.)

Ir dabar esame su Tavimi, tie, kurie jautėme Tavo įkvėptąjį buvimą šalia.

Savo nekasdieniniais kūriniais Tu kvietei mus dalyvauti kasdienybės aukoje, būti kūrybos dalyviais ir nesibaigiančio atpirkimo dalininkais.

Kas yra kūryba, kas — kūrinys? „Tai malda, — rašei Tu apie vieną savo instaliacijų ciklą, — sakrališkai sulydyta su manąja vaikyste Drąseikiuose, tai visų vaikystės džiaugsmų ir širdgėlų, susitikimų ir atsiskyrimų metamorfozė. Ir ši spiralė, kaip ir aš, tebekeliauja žeme. Akmeniu ir malda..."

Tu kalbinai formas ir klauseisi jose švento gyvybės balso. Tos klausos vedama Tu mokėjai globoti žmogų kaip savo artimą, Tu mylėjai gyvybę, ateinančią į šitą pasaulį. Ir todėl Tu niekada nebuvai viena. Mirdama sakei: „Aš nebijau mirties, aš nesigalynėsiu su Viešpačiu, jeigu jis mane pašauks. Tik mirties valandą būkite šalia..."

Tomis dienomis Tu buvai mirštanti, bet kiekvienam teikei jėgų.

Tu ir dabar su mumis esi gyva — laiškuose, žodžiuose, nuolatinėje mūsų visų kūryboje, mūsų atgailoje ir meilėje, mūsų liūdesy ir skausme...

Irena Veisaitė, Vaidotas Daunys

„Dienovidis", 1991 spalio 11-14

VOKIETIJOJE

PERKELTI VYDŪNO PALAIKAI

Mažosios Lietuvos rašytojo ir filosofo Vilhelmo Storostos-Vydūno palaikai š.m. spalio 14 d. iš Detmoldo kapinių Vokietijoje buvo perkelti į Lietuvą.

Šį įvykį paminėjo vietinis laikraštis, pranešdamas, kad beveik savaitę Detmolde viešėjo Vydūno draugijos atstovai iš Lietuvos, kurie jau seniai rūpinosi lietuvių rašytojo palaikų perkėlimu į gimtąjį kraštą. Galutinis Vokietijos sutikimas buvo gautas š.m. rugsėjo 24 d. Laikraštis trumpai apžvelgė rašytojo gyvenimą, pasitraukimą iš Lietuvos, kai 1946 m. jis surado nuolatinę gyvenimo vietą Detmolde. Jo palaikai amžiną poilsį surado Bitėnų kapinėse, šventame Rambyno kalne („am heiligen Berg Rambynas"), Šilutės apskrityje. Laikraštis atspausdino dvi dideles nuotraukas, vaizduojančias Vydūno draugijos atstovus prie rašytojo kapo bei perkėlimo leidimo dokumentų įteikimą vokiečių pareigūnams.

VYKDOMAS TESTAMENTAS

Lampertheimo-Hüttenfeldo kapinėse buvo palaidotas žymus Mažosios Lietuvos veikėjas Erdmonas Simonaitis, miręs 1969 m. Dukters Birutės Simonaitytės reikalavimu kapinių valdyba š.m. rugpjūčio 13 d. urną su jo palaikais persiuntė į Klaipėdą, kur ji buvo patalpinta Lebertų kapinėse, šalia 1985 metais mirusios žmonos. Testamento vykdytoju buvo kunigas F. Skėrys. Ateinančiais metais numatoma į Lietuvą perkelti Martino Jankaus urną bei Viliaus Gaigalaičio palaikus iš Bretten kapinių netoli Pforzheim.

K. Baronas

LENKIJOJE

PAGERBĖ PROFESORIŲ PAULIŲ RABIKAUSKĄ

Spalio 19 d. Krokuvoje Popiežiškojoje teologijos akademijoje profesoriui Pauliui Rabikauskui buvo suteiktas Bažnyčios istorijos garbės daktaro vardas. Profesoriui skirtoje telegramoje iš Vilniaus universiteto rašoma:

Nuoširdžiai sveikiname gerbiamą profesorių Paulių Rabikauską Krokuvos Teologijos akademijai jam suteikus garbės daktaro vardą. Profesoriaus mokslo darbai apie Lietuvos katalikų bažnyčią, senojo Vilniaus universiteto istoriją, archyvinių šaltinių publikacijos susilaukė ne tik Lietuvos, bet ir pasaulinio istorijos mokslo pripažinimo. Linkime profesoriui stiprios sveikatos ir ilgiausių metų.

Telegramą pasirašė Vilniaus universiteto bibliotekos direktorė Butkevičienė ir Universiteto profesorius istorikas M. Jučas.

VAT.R.

ŽEMAITIJOJE

DARBĖNŲ MIESTELIS

Kretingos rajone esantis Darbėnų miestelis skaičiuoja jau nepirmą šimtmetį. Pirmą kartą istoriniuose šaltiniuose jis buvo paminėtas 1591 metais. Miestelyje buvo 1831 metų sukilimo apskrities sukilėlių pagrindinės jėgos. 1843 metais miestelyje buvo pradėta statyti mūrinė bažnyčia, konsekruota 1852 metais apaštalų Petro ir Povilo vardais. Bažnyčią konsekravo vyskupas M. Valančius. Iš Darbėnų valsčiaus kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės išėjo ir negrįžo ne vienas vyras. Jų atminimą darbėniškiai įamžino 1930 metais, pastatydami Lietuvos nepriklausomybės paminklą, akmenys kuriam buvo renkami visame valsčiuje. Skaudžiai darbėniškius palietė sovietinė ir nacistinė okupacijos. Miestelio praeitį mena išlikę kultūros ir istorijos paminklai.

Šiemet miestelis švenčia savo 400 metų jubiliejų. Ta proga miestelio aikštėje įrengta atminimo lenta, kurioje surašytos svarbiausios miestelio istorijos datos, išvardinti išnykę kaimai.

SĄJŪDŽIO SUKAKTIS

Laikas nesulaikomai bėga, nusinešdamas sunkumus, trūkumus, šviesesnius planus. Prieš tris metus Šilalėje susikūrė Sąjūdis. (Vienas iš pirmųjų sąjūdininkų buvo ir šių eilučių autorius). Sunkus tai buvo metas. Komunistai skverbėsi į Sąjūdį, skverbėsi ir slaptieji komunistų agentai. Sąjūdis pakėlė visus Lietuvos žmones tyliai, bet ryžtingai kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Viena iš vedančiųjų kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, o taip pat istorinės atminties, ypač skaudžios ir kruvinos, išsaugojimą buvo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, kuri net tais sunkiais laikais vieningai pasisakė už Lietuvos laisvę. Tai ši sąjunga yra kovos avangarde, kovoje užgrūdinti jos žmonės eina tiesiu Lietuvos keliu.

Spalio 13 d. Šilalėje buvo paminėta Sąjūdžio trijų metų sukaktis. Žmonių susirinko tūkstantinės minios. Į iškilmes atvyko Lietuvos Respublikos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis ir AT deputatai. Iš pradžių Vytautas Landsbergis siaurame rate susitiko su rajono deputatais ir dešiniųjų judėjimų aktyvistais, kur apsvarstė privatizacijos eigą rajone. Po to V. Landsbergis dalyvavo šv. Mišiose Šilalės bažnyčioje, kur po pamaldų jį sveikino bažnyčios klebonas Antanas Ivanauskas. Žmonių minia su V. Landsbergiu priekyje nuėjo į miesto aikštę, kur įvyko jo susitikimas su žmonėmis. Jis ten pat pasakė kalbą, nušviesdamas Lietuvos kelią per tuos tris metus ir planus ateičiai. Susitikime kalbas sakė Šilalės bažnyčios vikaras Antanas Putramentas, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Tauragės skyriaus pirmininkas Gediminas Katinas, Šilalės skyriaus pirmininkas Kęstutis Balčiūnas ir kt. Dainavo Kvėdarnos tremtinių choras, vadovaujamas Reginos Šimkūnienės. Žmonės liko patenkinti V. Landsbergio apsilankymu Šilalėje. Jau antras Lietuvos vadovas aplanko Šilalės rajoną. Prieš karą Lietuvos prezidentas Antanas Smetona lankėsi ant Padievyčio kalno netoli Šilalės. **Kęstutis Balčiūnas**

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone.

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KADA-KAS-KUR?

Lapkričio 22-24 d. — Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje, Hüttenfelde.

Gruodžio 10 d. — padėkos priėmimas pabaltiečių draugams, Latvian House, 71 Queensborough Terrace, London W2.

AUKOS SPAUDAI

Be pavardės — 22.50 sv.
A. Dziuve — 6.00 sv.
V. Šlizienė — 5.00 sv.
B. Puodžiūnienė — 3.50 sv.
K. Drungilas — 3.00 sv.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame

PADIDINAMA „EUROPOS LIETUVIO" PRENUMERATA

Padidėjus pašto ir leidybos išlaidoms, nuo 1992 m. sausio 1 d. padidinama „Europos Lietuvio" metinė prenumeta:

D. Britanijoje — 23 sv.
Vokietijoje — 85 DM.
Visur kitur — 25 sv.

Norintys „Europos Lietuvį" užsakyti savo giminėms ar pažįstamiems Lietuvoje, gali tai padaryti įmokėdami 25 sv.

LONDONE

VAIKUČIŲ FONDAS

Gautos šios aukos: vietoje gėlių, a.a. skulptorės Elenos Gaputytės artimieji ir draugai laidotuvių metu vaikučių fondui paaukojo 295 svarus. Ačiū visiems aukotojams. Skulptorė Elena Gaputytė buvo viena iš pirmųjų šio fondo rėmėjų.

50.00 sv. — C. Harper iš Twickenham; 35.00 sv. — V. O'Brien iš Londono. (Jie gauti per J. Bliūdžių iš Škotijos).

Per katalikišką moterų sambūrį „Caritas" gavome keliolika laiškų iš Jonavos apylinkių, dėkojančių už drabužius ir avalynę.

Vaikučių fondo vadovybė dėkoja visiems aukotojams, kurie prisideda prie šio labdaringo darbo. Taip pat prašo neužmiršti būsimos labdaros mugės Latvių namuose Londone. Daiktus ir aukas jai galite siųsti šiuo adresu: British Lithuanian Fund for Children in Lithuania, 21 The Oval, London E2 9DT.

PAMALDOS

Stoke-on-Trent — lapkričio 9 d., šeštadienį, 17 val. Šv. Vulstane.

Nottinghame — lapkričio 10 d., 11.15 val. Židinyje.

Eccles — lapkričio 10 d., 12.15 val.

Mirus mylimai mamytei ir uošvienei Birutei Valterienei, reiškiame gilią užuojautą Gajutei ir Vincentui O'Brien bei šeimai ir liūdime kartu su jais.

Londono parapijos chorvedys ir choristai

Mirus mylimai žmonai Birutei Valterienei, širdingiausiai užjaučiame dr. K. Valterį, jų sūnus, dukras, gimines bei draugus ir liūdime kartu su jais.

J. ir B. Černiai

Mirus gerbiamai Birutei Valterienei, reiškiame gilią užuojautą dr. K. Valteriui ir šeimai.

DBLS direktorių valdyba
LNB direktorių valdyba

Mirus Birutei Valterienei, reiškiame gilią užuojautą mielam bičiuliui ir rėmėjui dr. Kazimierui Valteriui, sesėms Gajutei ir Audrikei, broliams Rimantui ir Ramūnui bei jų šeimoms ir liūdime kartu su jais.

LSS Europos rajono vadovai, skautai ir skautės

Mamytei Birutei Valterienei mirus, dukrai Gajutei, žentui V. O'Brien ir jų vaikučiams Ričardui, Nijolei ir Vincukui reiškia gilią užuojautą

LLMM mokiniai ir mokytojai

Tragiškai žuvus Rolandui Tendzegolskiui, nuoširdžiai užjaučiame jo liūdinčius tėvelius Ženią ir Ričardą.

Vokietijos „Romuvos" lietuvių moterų klubas

LABDAROS MUGĖ

1991 metų lapkričio 30 d., šeštadienį, Latvių namuose (72 Queensborough Terrace, London W2) įvyks jungtinė latvių labdaros organizacijų ir British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania kalėdinė mugė.

Vaikų fondo valdyba prašo visus D. Britanijos lietuvius prisidėti prie lietuviškosios mugės dalies organizavimo, atsiunčiant naujus daiktus (tautines juostas ir suvenyrus) loterijai ir pardavimui. Aukas mugei galima įteikti kiekvieną sekmadienį po pamaldų parapijos menėje, arba paštu: 21 The Oval, London E2 9DT.

Labiausiai paremsite mugę, joje apsilankydami!

FUTBOLAS

Spalio 20 d. Lithuanian Victoria 'A' žaidė su „Believe". Rungtynes laimėjo 3:1.

MANCHESTERYJE

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

LKVS „Ramovė" Mančesterio skyrius 1991 m. lapkričio 23 d. 18 val. Mančesterio lietuvių klube rengia Kariuomenės šventės minėjimą. Programoje: H. Vaineikio paskaita ir meninė dalis. Visi ramovėnai ir kiti apylinkės tautiečiai yra kviečiami kuo gausiau dalyvauti šiame minėjime!

Skyriaus valdyba

PAS KAIMYNUS

Spalio 26 d. MLS klubas, Bradfordo lietuvių klubo „Vytis" valdybos pakviestas, suruošė išvyką į „Vyties" klubą, kad pabendrautų tarpusavy. Toks bendravimas ir svečiavimasis vienų pas kitus jau tapo tradiciniu.

Bradforde mus pasitiko ir svetingai priėmė „Vyties" klubo pirmininkas V. Gurevičius, valdybos bei klubo nariai. Prie turtingo vaišių stalo buvo pasivaišinta ir pasidalinta mintimis. Prisimintas AT pirmininko V. Landsbergio vizitas Mančesterio lietuvių klube, kuris visiems paliko neišdildomą įspūdį.

Pobūvį atidarė ir žodį tarė V. Gurevičius, S. Grybas, A. Bučys, svečiai: MLS klubo pirmininkas A. Podvoiskis, H. Vaineikis — Boltono lietuvių vardu, kurie šeimininkams įteikė simbolines dovanas, ramovėnų pirmininkas K. Murauskas ir kiti. Balsingieji vyrai ir moterys šauniai padainavo. MLS klubo pirmininkas pasiūlė kitais metais surengti bendrą ekskursiją į Lietuvą. Tai idėjai daug kas pritarė, nes nuo 1944 metų daugelis Lietuvoje dar nėra buvę, kiti norėtų nuvykti dar kartą, pasimatyti su giminėmis. Tam reikalui daug kas gavo naujus Lietuvos Respublikos pasus. Dėl ekskursijos dar bus tariamasi.

Gražiai praleidę laiką, atsisveikiniome su svetingais šeimininkais ir išvykome namo. Ačiū Bradfordo „Vyties" klubo valdybai už gražų ir malonų priėmimą.

IŠLEISTUVĖS

Spalio 25 d. Ona Ramonienė savo pusbroliui dantų technikui Mindaugui Leleivai, kuris yra ir savanoris-kūrėjas šaulys iš Vilniaus, MLS klube surengė šaunias išleistuves-pobūvį, kurį atidarė ir vaišių maldą sukalbėjo klubo pirmininkas A. Podvoiskis. Jis padėkojo, kad išleistuvės surengtos mūsų klube. Tarp išdėlioto maisto daugiau buvo iš Lietuvos atvežtų patiekalų ir gėrimų.

Besivaišinant buvo pasikalbėta ir daug bei šauniai padainuota. Pasirodė, kad svečias turi gerą balsą ir moka puikiai dainuoti. Jis padėkojo už puikias išleistuves ir nuoširdų priėmimą. Apie tai parašė ir MLS klubo svečių knygoje. Tą vakarą visi buvo linksmi ir patenkinti, ypač, kad Lietuva yra laisva ir nepriklausoma. Atsisveikinant palinkėta susitikti Lietuvoje.

A. P-kis

Per Varšuvą...

Iš principo susitarta, kad Lenkijos sostinės Okenčės aerouostas taps tranzito vieta už Atlanto skrendantiems Baltijos valstybių keleiviams. Keleivius aptarnaus Lenkijos oro linijos LOT ekipažai. Linija naudos šiuolaikinius „Boeing-767".

SKAUTIŠKUOJU KELIU

LSS SESERIJOS VEIKLA

Anksčiau LSS seserijos šaka D. Britanijoje buvo glaudžiai susijusi su brolijos veikla. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, sustiprėjo skautiški ryšiai su atsikuriančiais Lietuvos skautais.

Pavasarį lankantis Lietuvoje ir susipažįstant su Lietuvos skautais išryškėjo, kad būtų pageidautina sugrįžti prie tikslios LSS struktūros — o būtent, atkurti gyvesnę seserijos šaką D. Britanijoje.

Šių metų pradžioje buvo suruoštas seserijos lavinimosi savaitgalis. Dalyvavusios seserys išsakė norą turėti daugiau atskirų sueigų, kad galėtų toliau tobulintis. Tuo tikslu tradicinėje vasaros stovykloje, seserijos pastovyklėlėje „Laisvės malda", įvyko labai sėkminga seserijos diena. Vėliau sesių pageidavimu buvo suorganizuota seserijos savaitgalio sueiga gražioje Sherwood Forest skautų stovykloje. Pagerbiant Lietuvos nepriklausomybę, skautų salė buvo papuošta gairėmis ir lietuviškais meno dirbiniais, o sesės gardžiavosi ta proga iškeptu dideliu tortu. Skautų rėmėjas Dionizas Perminas sesėms padovanojo meniškai išdrožinėtą Vytį.

Rudeniniame miške sesės iškylavo, sportavo, o vakare prie laužo kartu su anglų skautais dainavo lietuviškas dainas, mokino anglus įvairių lietuviškų skautiškų šūkių. Teko išgirsti: „jūs, lietuviai, tokie drąsus, todėl ir nebijote kovoti už savo tautos nepriklausomybę". Anglų vadams buvo padovanotas LSS skydas, kuris puikuosis svetainėje šalia kitų šalių skautiškų skydų. Ši stovyklavietė yra didžiausia visoje Europoje ir yra pritaikyta skautuojančiam jaunimui. Susitarėme pavasarį vėl susitikti šioje gražioje apylinkėje.

Seserijoje šiuo metu veikia vyr. skaučių būrelis „Pušelės" ir prit. skaučių kand. „Eglių" būrelis. Dabar yra kuriamas vyresniųjų skaučių „Židiniečių" būrelis. Į jį gali įstoti visos skautavusios ir neskautavusios moterys, kurios domisi skautiška veikla. Norinčias daugiau žinių prašau kreiptis į mane. Prašome prisidėti, nes jūsų pagalba yra pageidautina ir būtina, tobulinant sesrijos lietuvišką veiklą D. Britanijoje.

Budėkime! **Vida Gasperienė,**
Europos rajono vadeivė

DBLS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 2 psl.)

Lietuvos aukso klausimą, buvo pasiūlyta tuo reikalu nesirūpinti, nes tai Lietuvos vadovybės reikalas. S. Kasparas pasiūlė, kad pusę Lietuvių namų Londone padovanotume būsimai Lietuvos atstovybei. Joje galėtų įsikurti Lietuvos konsulatas ir prekybos skyrius. Didelio pritarimo šis pasiūlymas nerado, buvo siūloma tai svarstyti kitame akcininkų suvažiavime.

Šis tarybos suvažiavimas buvo svarbus dar ir tuo, kad jame nebuvo puolamos DBLS ir LNB-vės valdybos. Visos diskusijos vyko prasmingai. Tarybos pirmininkas susirinkimą pravedė gerai ir ryžtingai, apribojo pranešimų ir diskusijų laiką. Suvažiavimas buvo baigtas Tautos himnu. Po skanios vakarienės, kurią paruošė G. Ivanauskienė ir jos talkininkės, išsiskirstėme po plačiąja Anglijos padange.

ELR

PASAULYJE

Taikos konferencija Madride

Madrido konferencijos sušaukimo nuopelnas tenka JAV valstybės sekretoriui James Baker, kuris įdėjo daug pastangų ir neprarado kantrybės. Svarbus ir faktas, kad dabar JAV tėra viena super-valstybė pasaulyje, nuo kurios malonės priklauso ne tik Izraelis, bet ir arabų valstybės. Konferencijos atidaryme dalyvavo JAV prezidentas George Bush ir Sovietų Sąjungos prezidentas M. Gorbačiov.

Palestiniečiai vakariniame Jordano upės krante nori atgauti autonomiją, Sirija — Golan aukštumas, o Libanas reikalauja, kad Izraelis pasitrauktų iš pietinės Libano dalies. Šitie reikalavimai grindžiami JTO rezoliucija 242, kuri įsako Izraeliui grąžinti 1967 m. karo metu užimtąsias žemes, įskaitant ir Rytinę Jeruzalę. Ginčas vyksta dėl šios rezoliucijos angliško ir prancūziško teksto, kurie skiriasi. Izraelio premjeras Shamir, kuris vadovauja Izraelio delegacijai, dar prieš konferencijos pradžią pareiškė, kad Izraelis nekeis žemės už taiką. Tačiau gyventojai ir Izraelyje, ir arabų valstybėse trokšta taikos.

Jelcinas rizikuoja

Rusijos prezidentas Boris Jelcinas pranešė parlamentui, kad respublikoje įvedama laisva rinka. Jis įspėjo, kad kol pagerės padėtis šis pakeitimas atneš daug sunkumų ir kančių. B. Jelcinas dar šiais metais nori įvykdyti ekonomines reformas: išlaisvinti kainas ir privatizuoti ūkį. Jis taip pat pareiškė, kad jis pats kontroliuos ekonomines reformas ir pareikalavo, kad parlamentas jam suteiktų daugiau teisių.

Tuo tarpu M. Gorbačiovas, kuris skelbia, kad ekonominės reformos turi būti įvestos palaipsniui, išleido savo knygą apie nepavykusį pučą, kurioje jis pareiškia, kad tiki į socializmą ir galvoja, jog drastiškos ekonominės reformos gali sukelti žmonių nepasitenkinimą bei sukelti antrą pučą.

Ekonominės reformos Lenkijoje taip pat susidūrė su sunkumais. Paskutiniuose rinkimuose dalyvavo mažai žmonių, masėse jaučiama apatija, nė viena partija nelaimėjo daugumos. Prezidentas Walęsa siūlosi užimti ir ministro pirmininko pareigas. Atrodo, kad žmonės yra nusivylę kapitalizmu.

Kelias į Europos vienybę

Gruodžio mėn. pradžioje Olandijos mieste Maastricht įvyks Europos Bendrijos konferencija. Joje bus pasirašytos Europos politinės ir ekonominės vienybės sutartys. Atrodo, kad D. Britanija šių sutarčių nepasirašys, nes jos prieštarautų britų parlamento suverenitetui ir jo autoritetui. Britai nenori, kad jų užsienio politika būtų kitų sprendžiama, o jie neturėtų veto teisės. Nenori jie ir bendros valiutos bei bendro banko.

Žydai kaltina lietuvius

Simon Wiesenthal centro atstovas Efraim Zuroff atvyko į Vilnių ištirti „New York Times" kaltinimus, jog Lietuva reabilituoja žydų žudikus. Jis pareiškė, kad jis tol nenurims, kol tas klausimas nebus išspręstas. O žydų atstovai Europoje tvirtina, kad lietuviai tebėra antisemitai, kaip ir karo metu, kada tūkstančiai žydų buvo nužudyti.